

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра інформаційної діяльності та соціальних наук

Методичні вказівки
для виконання практичних занять
з навчальної дисципліни
**ЕТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ**
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання

Тернопіль 2024

Упорядник:

Надія Шостаківська – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензенти:

Роман Горбатюк – кандидат технічних наук, доктор педагогічних наук, професор, академік Академії соціального управління, член-кореспондент Інженерної академії України, завідувач кафедри машинознавства ТНПУ ім. Володимира Гнатюка.

Оксана Потіха – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук ТНТУ ім. І. Пулюя

Методичні вказівки розглянуто й затверджено на засіданні кафедри інформаційної діяльності та соціальних наук Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Протокол № 4 від 20 листопада 2024 р.

Схвалено та рекомендовано до друку на засіданні методичної комісії факультету економіки та менеджменту

Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя
Протокол № 5 від 29 листопада 2024 року

М54

Методичні вказівки для виконання практичних занять з навчальної дисципліни “Етика професійної діяльності та основи педагогіки” для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, денної та заочної форми навчання / Упорядник : Н.М. Шостаківська. – Тернопіль : Вид-то ТНТУ імені Івана Пулюя, 2024.–25 с.

УДК 174:657(075.8)

Методичні вказівки розроблено відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю: спеціальності: 131 Прикладна механіка; 133 Галузеве машинобудування; 162 Біотехнології та біоінженерія; 181 Харчові технології; 192 Будівництво та цивільна інженерія; 208 Агроінженерія; 274 Автомобільний транспорт; 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті); 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка; 151 Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології; 174 Автоматизація, комп’ютерно-інтегровані технології та робототехніка; 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка; 175 Інформаційно-вимірювальні технології; 153 Мікро- та наносистемна техніка; 176 Мікро- та наносистемна техніка; 163 Біомедична інженерія; 172 Телекомунікації та радіотехніка; 121 Інженерія програмного забезпечення; 122 Комп’ютерні науки; 123 Комп’ютерна інженерія; 124 Системний аналіз; 125 Кібербезпека; 126 Інформаційні системи та технології.

ВСТУП

Сучасний етап розвитку етичної науки пов'язаний з питаннями, від характеру вирішення яких багато в чому залежить становище людини у світі.

У кожній професії є свої моральні проблеми. Але серед інших професій вирізняється певна група таких, де вони виникають частіше та потребують особливої уваги. Етика професійної діяльності та основи педагогіки має значення, насамперед, для професій, об'єктом яких є людина. Там, де представники певної професії, в силу її специфіки, перебувають в постійному або навіть безперервному спілкуванні з іншими людьми, існують специфічні моральні кодекси людей цих професій і спеціальностей.

Етика професійної діяльності та основи педагогіки поширюються на ті соціальні групи, до яких висуваються найбільш високі моральні вимоги. Як система норм професійна етика – це система норм, що вивчає поведінку спеціаліста у службовій ситуації, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків.

Метою дисципліни «Етика професійної діяльності та основи педагогіки» є володіння студентами теоретичними знаннями та набуття практичних навичок дотримання професійних етичних принципів та норм майбутньої професії, педагогіки вищої школи, сутності та закономірностей педагогічного процесу, основних підходів у навчанні й вихованні майбутніх фахівців.

Завдання навчальної дисципліни «Етика професійної діяльності та основи педагогіки».

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

Знати:

- наукові та методологічні основи професійного спілкування;
- причини та психологічні основи попередження та вирішення конфліктів у професійній діяльності;

—норми професійної етики та можливі шляхи (способи) вирішення моральних конфліктних ситуацій у професійній діяльності;

—основні поняття та категорії етики та ділового спілкування;

—основні завдання, категорії педагогіки вищої школи, сучасні методологічні підходи у педагогіці вищої школи;

—історичні етапи в розвитку вищої освіти за кордоном і в Україні, тенденції розвитку вищої освіти в сучасній Україні відповідно до вимог Болонського процесу, зміст документів, які регламентують організацію вищої освіти в Україні;

—принципи, зміст, методи та організаційні форми навчально-виховної діяльності зі студентами;

—основи професійної діяльності викладача вищої школи, шляхи формування педагогічної майстерності.

Вміти:

—аналізувати конкретні моральні ситуації у контексті вищих моральних цінностей;

—дотримуватися правил ввічливості та культури поведінки у професійній діяльності;

—правильно організовувати спілкування з колегами;

—діагностувати причини конфлікту, виробляти та застосовувати стратегії поведінки у ході конфліктної поведінки, використовувати різні методи та способи запобігання та конструктивного вирішення конфліктів;

—застосовувати методи та засоби пізнання для інтелектуального розвитку, підвищення культурного рівня, професійної компетенції;

—досліджувати стан розвитку особистості студента та академічної групи з використанням сучасних науково-дослідницьких методів;

—організовувати педагогічну взаємодію зі студентами на основі врахування їх психологічних особливостей та індивідуальних потреб, оптимально поєднувати різноманітні методи й форми навчально-виховної

роботи, створювати сприятливий соціально-психологічний клімат у студентській групі;

—забезпечувати педагогічне керівництво науково-дослідною й навчально-дослідницькою діяльністю, виробничою та педагогічною практикою студентів; організовувати виховну роботу куратора академічної групи, забезпечувати педагогічний супровід процес самовиховання майбутніх фахівців.

Володіти:

—понятійним апаратом професійного спілкування;

—навичками поведінки у службовому колективі та спілкування з громадянами відповідно до норм службового та загального етикету;

—навичками оцінювання своїх навиків та вчинків оточуючих з точки зору норм етики та моралі;

—коректною поведінкою у сфері професійного та міжособистісного спілкування;

—етичною культурою діалогу і полеміки;

—володіти різними стилями педагогічного спілкування, складовими вербальної та невербальної поведінки з метою встановлення ефективної комунікації у професійній діяльності;

—використовувати прийоми емоційно-вольового впливу, психологічної підтримки, асертивні техніки спілкування.

Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками

Кризові явища, пов'язані з розвитком існуючої цивілізації, глобальні проблеми, які на весь голос заявили про себе людству (екологічні, демографічні, проблеми війни і миру, голоду, хвороб, культури тощо), можуть бути вирішеними людьми з гуманістичними орієнтирами, які б прагнули будувати світ і своє життя на загальнолюдських моральних цінностях. За таких обставин зростає роль морального чинника в усіх сферах життєдіяльності суспільства і людини. У минулому (та й сьогодні) існувало немало чинників, які обмежували або за допомогою яких обмежувалася дія

морального чинника. Зокрема, це сфери політики, права, економіки, інші напрями духовного життя. Це не обійшло й Україну. Українське суспільство, яке поступово трансформується, має морально відродитися. Тому за сучасних умов етичні знання стають важливим чинником розвитку духовної культури суспільства і морального світорозуміння особистості, а до етики як науки висуваються нові вимоги. Сьогодні зацікавленість до вивчення моралі виявляють соціологи, політологи, правознавці, що посилює вимоги, які висуваються до етики, послідовно впроваджуючи свій специфічний підхід до вивчення моралі, виявляти її власну природу, специфіку і роль у житті людини, закономірності функціонування і розвитку, джерело походження моральних цінностей. Усе це має важливе значення як для самої етики, так і для того, щоб підкріпити інші науки, які мають справу з мораллю, науковим розумінням її особливостей, а також для координування досліджень моралі соціальними і гуманітарними науками.

На цьому етапі головним завданням етики є обґрунтування й розуміння моралі як явища загальнолюдського на противагу класовому, національному, корпоративному, як загальнородової базисної основи усіх форм духовного життя.

Етика покликана допомогти сучасній людині осмислити життя в усій його багатозначності та глобальності, розширити горизонти індивідуального сприйняття світу, вводячи у нього широкі соціоморальні, гуманітарні критерії оцінки усього, що відбувається, показати зв'язок сучасного з минулим і майбутнім.

Перед етикою постають завдання, пов'язані з подоланням апологетико-прикрашального характеру аналізу моральної практики, моралізаторства. На основі аналізу морального життя у ринковому суспільстві слід обґрунтувати моральні цінності, ідеали, моделі поведінки, міжособистісних стосунків, узагалі нормативну етику, відповідну такому суспільству.

Актуальною залишається проблема формування моральної культури суспільства й особистості. Етика як самостійна дисципліна виокремилась у

кінці XVIII ст. Це обумовлено і складністю її предмета, і складністю моралі як соціального явища. У реальному житті мораль не існує автономно, ізолювано, вона пронизує усі види діяльності й стосунків людини.

Мораль як елемент суспільного буття і свідомості, а також моральне виховання як соціальна потреба і завдання, є об'єктом дослідження не лише етики, а й інших наук. Філософія, загальна соціологічна теорія, соціологія моралі, соціологія особистості, загальна і соціальна психологія, психологія особистості, антропологія, педагогіка, історична наука, етнографія, правознавство, богослов'я та інші науки знаходять свої аспекти вивчення моралі. Знання про мораль формуються й накопичуються внаслідок діяльності етиків і істориків, соціологів і психологів, юристів і педагогів, а також представників інших наук, що вивчають людину.

Для виявлення специфіки етики, змісту її предмета доцільно зіставити її з іншими галузями наукового знання. Етика історично склалася і розвивалася у лоні філософії як галузь філософського знання поряд з онтологією (ученням про буття) і гносеологією (вченням про пізнання). М. О. Бердяєв розглядав її як завершальну частину філософії духу. Етика, спираючись на філософську методологію, сприймалася як практична філософія (Аристотель) або моральна філософія (В. С. Соловйов).

Природа, походження, сутність моралі, взаємозв'язок суспільного буття людей і їх моральної свідомості, моральних фактів та їх відображення у моральних уявленнях, ідеалах, переконаннях, співвідношення необхідності, свободи і відповідальності у моралі, проблеми сенсу життя тощо не можуть бути вирішені без філософських знань.

При аналізі взаємозв'язків моралі з економікою, політикою, правом, релігією, мистецтвом, у визначенні соціальних функцій моралі, в осмисленні моральних аспектів глобальних проблем сучасності етика взаємодіє як з філософією, так і з соціологією. Коли мова йде про аналіз моральних почуттів і їхню роль у духовних пошуках людей, механізмів моральної

оцінки і моральної регуляції, етика спирається на психологічне знання і взаємодіє з психологією.

Походження моралі, закономірності історичного розвитку моралі, виявлення та обґрунтування історичних типів моралі не можна пояснити без звернення до історичних наук. Описуючи історичний розвиток нормів, звичаїв народів, етнічних груп, етика спирається на дані історії, етнографії та археології.

Без взаємодії етики з педагогікою, психологією і соціологією не можна розібратися у моральному світі особистості, виявити реальні мотиви людських вчинків, визначити шляхи й методи формування моральної культури особистості в тому чи іншому соціоморальному середовищі.

Традиційно етика пов'язана з правознавством, теологією і релігійною філософією, літературознавством. В осмисленні морального життя допомагають і художній образ, і релігійний ідеал, і правова норма тощо.

Наявність суміжних проблем не означає, цю предмет етики розчиняється в інших науках. Ці проблеми залишаються прикладними, вони не входять до її центрального теоретичного ядра.

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема № 1: Професійна етика як навчальна дисципліна і як засіб регулювання професійної діяльності. Моральні передумови ділового спілкування в професійній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Сутність понять «мораль» і «етика» як етнонаціональних і загальнолюдських категорій.
2. Сутність і специфіка професійної моралі та професійної етики.
3. Морально-етичний кодекс фахівця.
4. Суть поняття моральної свідомості, її структура і зміст в контексті професійної діяльності.
5. Сутність функцій моралі, таких як гуманізуюча, ціннісно-орієнтуюча, пізнавальна, світоглядна, виховна, регулятивна як детермінант професійної етики.
6. Основні етичні принципи професійної діяльності в сфері масових комунікацій.
7. Значення зовнішнього вигляду у створенні іміджу професіонала.
8. Основні вимоги до одягу ділової людини.
9. Принципи та критерії підбору ділового гардеробу.
10. Традиційний діловий гардероб для чоловіків та жінок.

Завдання для обговорення

Вас запросили виступити на зустрічі з колегами з іншого університету. Ви знаєте, що деякі з них мають інші культурні звички. Як підготувати свою промову і вибрати відповідну форму звернення, щоб підтримати професійний рівень і врахувати культурні відмінності?

Ви викладач і проводите лекцію для студентів, які відчувають труднощі з розумінням матеріалу. Деякі з них соромляться задавати питання. Як ви

зміните стиль мови або манеру викладання, щоб стимулювати активність студентів і допомогти їм зрозуміти матеріал?

Тема № 2: Професійна культура спілкування та діловий етикет. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування.

Питання для обговорення:

1. Моральний аспект культури спілкування секретаря-діловода і її форми морально-етичного характеру: цінності, норми, звичаї, традиції.
2. Ввічливість як характерологічна складова особистості, її роль в службових стосунках.
3. Види моральних конфліктів і способи їх вирішення в умовах професійної діяльності.
4. Перерахуйте національні особливості ділового спілкування з американськими партнерами.
5. Охарактеризуйте особливості спілкування в Великобританії та Німеччині.
6. Що впливає на французький стиль ділового спілкування?
7. Що є основою ділового спілкування з грецькими партнерами?
8. Назвіть характерні особливості спілкування в Іспанії та Італії.
9. Чим характеризується японський стиль ведення комерційних переговорів?
10. Як налагоджуються ділові контакти з південнокорейською фірмою?

Завдання для обговорення

Студент систематично запізнюється на заняття, порушуючи навчальний процес. Він сором'язливо зізнається, що йому важко встигати через сімейні обов'язки. Як провести з ним бесіду, яка з одного боку пояснить важливість пунктуальності, а з іншого проявить співчуття і допоможе знайти рішення?

На засіданні кафедри кожен викладач повинен запропонувати нові ідеї для вдосконалення навчальної програми, але один із учасників постійно перебиває інших і нав'язує свою думку. Як ви побудуєте обговорення так, щоб усі мали можливість висловитися і почувалися комфортно?

Один із студентів на занятті відчувається ізольованим через свою нерішучість і мовний бар'єр. Як побудувати взаємодію з ним, щоб він відчув підтримку і міг повноцінно брати участь у навчальному процесі?

Тема № 3: Мова як спосіб спілкування. Вербальні та невербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет. Бесіда – як форма ділового спілкування. Колективне обговорення ділових проблем.

Питання для обговорення:

1. Які види спілкування виділяють за формою реалізації мовних засобів?
2. Хто може бути учасником офіційного спілкування?
3. Чому під час спілкування крім словесних, послуговуються невербальними засобами?
4. Як можна «читати людину» за жестами, мімікою, рухами тіла?
5. Назвіть мімічні ознаки різних емоційних станів.
6. Яка роль належить дистанції (відстані) у спілкуванні?
7. Які засоби спілкування належать до екстралінгвістичних?
8. Назвіть основні етапи спілкування. Що треба зробити, щоб зберегти добрі стосунки є важливішим, аніж результат переговорів?
9. Назвіть, які є підходи до забезпечення ефективності наради як форми колективного обговорення проблем?
10. Чим відрізняються дебати від дискусії та які методи дебаткування використовуються?

Завдання для обговорення

Студент надіслав вам лист із проханням про перенесення терміну здачі курсової роботи, але зробив це дуже неформально і без належного ввічливого звернення. Як ви відповісте, щоб пояснити важливість мовленнєвого етикету в діловому листуванні, при цьому коректно висловивши відмову або прийняття прохання?

Студент звертається до вас за порадою щодо вибору теми для дипломної роботи. Він схильний до шаблонних рішень і відчуває брак упевненості. Як провести з ним бесіду, щоб допомогти йому обрати більш креативний підхід і зміцнити його віру в себе?

Студент надіслав вам лист із проханням про перенесення терміну здачі курсової роботи, але зробив це дуже неформально і без належного ввічливого звернення. Як ви відповісте, щоб пояснити важливість мовленнєвого етикету в діловому листуванні, при цьому коректно висловивши відмову або прийняття прохання?

Студент систематично запізнюється на заняття, порушуючи навчальний процес. Він сором'язливо зізнається, що йому важко встигати через сімейні обов'язки. Як провести з ним бесіду, яка з одного боку пояснить важливість пунктуальності, а з іншого проявить співчуття і допоможе знайти рішення?

У груповому проєкті один зі студентів висловив свою критику щодо роботи іншого члена команди дуже різко, що викликало непорозуміння і образу. Як можна обговорити ситуацію з групою, щоб допомогти їм зрозуміти важливість конструктивної критики і при цьому уникнути конфліктів?

Тема № 4: Конфлікти та шляхи їх попередження та розв'язання. Шляхи розвитку культури спілкування. Педагогіка вищої школи як наука. Її предмет та завдання.

Назвіть основні тенденції розвитку педагогіки вищої школи в сучасних умовах.

Питання для обговорення:

1. Який рівень культури спілкування можна назвати високим?
2. Що таке взаємодія?
3. Що таке взаєморозуміння?
4. Які правила поведінки в колективі ви вбачаєте недоречними?
5. Яке етичні норм поведінки повинні бути притаманним для керівника?
6. Як встановити контакт із співрозмовником?
7. Охарактеризуйте педагогіку як науку.
8. Що вивчає педагогіка вищої школи?
9. Що є предметом педагогіки вищої школи?
10. Назвіть основні завдання педагогіки вищої школи.
11. Розкрийте сутність основних функцій педагогіки вищої школи.
12. Охарактеризуйте основні педагогічні поняття.

Завдання для обговорення

Новий колега приєднався до вашої кафедри, але ще не встиг ознайомитися з прийнятими нормами ділового спілкування та поведінки. Ви помітили, що його манера спілкування відрізняється від загальноприйнятої у вашій команді. Як допомогти йому адаптуватися, не ображаючи і не створюючи конфлікт?

У групі є студент з іноземної країни, який недостатньо володіє мовою, якою ведеться навчання. Він має великі знання, але уникає висловлюватися на заняттях через мовний бар'єр. Як ви можете допомогти йому інтегруватися у навчальний процес і висловлювати свої думки?

Тема № 5: Методологічні основи педагогіки вищої школи. Загальна характеристика педагогічного процесу у ЗВО.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте сутність поняття методології як науки.
2. Охарактеризуйте поняття «методологія педагогіки вищої школи».
3. Що є методологічним підґрунтям педагогіки?

4. Назвіть основні рівні методології педагогіки вищої школи.
5. Опишіть основні напрями методології педагогіки вищої школи.
6. Охарактеризуйте основні методологічні підходи педагогіки вищої школи.
7. Сформулюйте особливості реалізації системного підходу в методології педагогіки вищої школи.
8. Поясніть особливості реалізації особистісного підходу в методології педагогіки вищої школи.
9. Розкрийте мету вищої освіти.
10. У чому полягає сутність педагогічного процесу у ЗВО?
11. Чим досягається цілісність педагогічного процесу?
12. Охарактеризуйте структурні компоненти системи, в якій здійснюється педагогічний процес. Розкрийте їх сутність та поясніть зв'язки між ними.
13. Які напрями існують в межах педагогіки вищої школи і які їх особливості?

Завдання для обговорення

Студенти у групі не виявляють інтересу до практичних завдань, часто пропускають їх виконання або подають неякісну роботу. Ви хочете заохотити їх до активнішої участі в навчальному процесі. Які аргументи і підходи ви б використали, щоб пояснити важливість активного навчання і підвищити їхню мотивацію?

Вас запросили прочитати лекцію для групи студентів з різних країн, культур і мовних груп. Як підготувати свою промову, щоб уникнути використання складних термінів, але зберегти наукову якість інформації? Які елементи спілкування слід врахувати для культурно чутливого підходу?

Тема № 6 Дидактичні основи процесу навчання у вищому навчальному закладі. Організація і планування спеціальних дисципліни у закладах вищої, фахової перед вищої та професійно-технічної освіти.

Питання для обговорення:

Питання для обговорення:

1. Визначте поняття «дидактики вищої школи» та її основні категорії.
2. Які завдання виконує дидактика вищої школи?
3. Яка специфіка загальних закономірностей навчання у дидактиці вищої школи?
4. Охарактеризуйте систему принципів навчання.
5. Що означає принцип єдності освітніх, розвивальних і виховних функцій навчання?
6. Які види технічних засобів навчання використовуються в сучасних ЗВО?
7. Охарактеризуйте методичні прийоми з використання ТЗН.
8. Проаналізуйте основні функції засобів навчання у ЗВО.
9. Що включає попередня підготовка до застосування ТЗН?
10. Чим зумовлена доцільність використання ТЗН?
11. Наведіть сучасні класифікації ТЗН.
12. Які особливості застосування ТЗН у залежності від форм проведення занять?

Завдання для обговорення

Ви плануєте новий курс для студентів, які звикли до лекційних занять, але бажаєте ввести більше практичних завдань. Як пояснити студентам важливість змін у методах навчання і залучити їх до активної участі?

У вас є група студентів, з якими ви хочете розробити дослідницький проєкт. Але більшість із них має лише поверхневі знання з методології досліджень. Як пояснити основні методологічні принципи, щоб мотивувати студентів до глибшого вивчення теми?

Студенти працюють над дослідницьким проєктом, але їм важко зрозуміти відмінність між якісними та кількісними методами. Як би ви пояснили ці принципи на доступних прикладах, щоб зацікавити їх і стимулювати обдумане використання методів у їхньому дослідженні?

Ви вирішили додати більше інтерактивних занять і практичних завдань до курсу, який раніше складався здебільшого з лекцій. Однак частина студентів скаржиться, що їм звичніше лише слухати лекції і читати матеріали. Як побудувати розмову зі студентами, щоб мотивувати їх прийняти новий підхід?

Тема № 7 Академічна доброчесність як актуальна проблема сучасності

Питання для обговорення:

1. Шляхи виявлення фабрикації та фальсифікації даних.
2. Способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них.
3. Хабарництво: форми вияву, способи боротьби з явищем та запобігання йому.
4. Академічний саботаж: форми вияву, шляхи запобігання.
5. Визначення плагіату.
6. Навмисний і ненавмисний плагіат.
7. Основні різновиди академічного плагіату
8. Самоплагіат у науковій діяльності.
9. Способи виявлення плагіату.
10. Шляхи запобігання плагіату в навчально-наукових дослідженнях.
11. Відмінність академічного плагіату й помилок цитування.

Завдання для обговорення

Студент представив роботу, яка майже повністю скопійована з інтернет-джерел. Як побудувати розмову з ним, щоб пояснити проблему плагіату, дотримуючись поваги, але також переконливо передавши важливість академічної доброчесності?

Студенти повідомили, що деякі одногрупники обмінюються відповідями під час тестів. Як можна обговорити цю ситуацію на груповому занятті, щоб не допустити порушення доброчесності, але при цьому не створити осуду конкретних осіб?

Студенти виявили, що деякі їхні колеги обмінюються відповідями на екзаменаційні питання. Як можна провести бесіду з групою про цінності академічної доброчесності, не піддаючи окремих студентів осуду, але водночас переконливо пояснити важливість чесності?

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Загальні методичні рекомендації

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Етика професійної діяльності та основ педагогіки» є:

словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з книгою)

наочні (ілюстрація практичними прикладами)

практичні (практичні вправи)

Активні методи навчання, які застосовуються: дискусія, мозковий штурм, проблемні методи, метод конкретних практичних педагогічних ситуацій, навчальні, ділові та рольові ігри.

Методами контролю у викладанні навчальної дисципліни «Етика професійної діяльності та основи педагогіки» є: усний та письмовий контроль.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1			Модуль 2			Підсумкова семестрова оцінка	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна роботи			Аудиторна та самостійна роботи				
Теоретичн ий курс (тестуванн я)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
15	24		15	21			
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал		
Лекція 1	Пр. роб. 1	6	Лекція 8				
Лекція 2			Лекція 9	Пр. роб. 5	6		
Лекція 3	Пр. роб. 2	6	Лекція 10				
Лекція 4			Лекція 11	Пр. роб. 6	8		
Лекція 5	Пр. роб. 3	6	Лекція 12				
Лекція 6			Лекція 13	Пр. роб. 7	7		
Лекція 7	Пр. роб. 4	6	Лекція 14				

**Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за
університетською шкалою:**

Шкала оцінок		
ЗВО (100-бальна)	Національ на (4-бальна)	ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81		C
67-74	Задовільн о	D
60-66		E
35-59	Незадовіл ьно	FX
1-34		F

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТЕМ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Історія виникнення і розвитку професійної етики.
2. Місце і значення професійної етики в сучасному житті.
3. Основні правила ділового етикету.
4. Етикет в громадських місцях.
5. Мовний етикет.
6. Квітковий етикет.
7. Етика і етикет ділових відносин в неформальних умовах.
8. Етикет у спілкуванні.
9. Ділове спілкування як форма організаційної діяльності корпоративних органів управління.
10. Методика співбесіди під час прийняття на роботу.
11. Планування змісту переговорів.
12. Етикет ділових прийомів.
13. Зв'язки з громадськістю як засіб формування позитивного іміджу організації.
14. Ділове листування.
15. Практика ведення переговорів.
16. Підготовка та проведення ділових зустрічей.
17. Ділова доповідь.
18. Публічний виступ і дискусія.
19. Роль прес-конференції в сучасному житті.
20. Особливості міжнародного спілкування.
21. Індивідуальна бесіда як форма ділового спілкування.
22. Ділове спілкування та його особливості.
23. Техніка проведення ділової розмови.
24. Традиції європейського спілкування.
25. Діловий етикет японських бізнесменів.
26. Особливості ділового етикету у США.

27. Імідж ділової людини.
28. Традиційний діловий гардероб: стратегія для чоловіків та жінок.
29. Візитні картки та їх використання.
30. Етикет телефонного спілкування.
30. Етикет керівника.
31. Етика поведінки бізнесмена в процесі підприємницької діяльності.
32. Правила поведінки за столом.
33. Особливості управлінського спілкування.
34. Етикет у дорозі.
36. Організація ділових контактів із зарубіжними партнерами.
35. Неформальні форми протокольних контактів із зарубіжними партнерами.
36. Техніка проведення ділового ланчу.
37. Особливості службового етикету.
38. Діловий протокол та організація ділових прийомів.
39. Невербальні засоби спілкування.
40. Міжнародний діловий етикет.
41. Діловий етикет Фінляндії.
42. Німецькі бізнесмени і діловий етикет.
43. Етикет службових взаємовідносин в Італії.
44. Етикет ділового спілкування в Південній Кореї

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Arthur, J., & Davison, J. (2021). Professional Ethics for Teachers: Theory and Practice in Education. Routledge.
2. Biesta, G. (2019). Letting Art Teach: Art Education 'after' Joseph Beuys. Punctum Books.
3. Crane, T. G. (2023). The Heart of Leadership: Business Communication, Negotiation, and Professional Image. Routledge. Published March 13, 2024 by Routledge.
4. Cullen, S. (2020). Moral Education and Professional Practice: New Horizons in Teacher Ethics. Palgrave Macmillan.
5. Sanger, M. N., & Osguthorpe, R. D. (2020). The Ethics of Teaching: Moral Principles for Educators in a Multicultural Society. Teachers College Press.
6. Sockett, H. (2021). Teaching, Learning, and Moral Education: Cultivating Virtue in a Digital Age. Routledge.
7. Stahl, B. C. (2022). Artificial Intelligence for Teachers: Ethics and Pedagogy in the Age of Technology. Routledge.
8. Willems, J., & Bossu, C. (2023). Ethics in Online Learning and Teaching: Perspectives and Practices. Springer.
9. Баша, І., Ремезь, Ю. Теоретичні та практичні засади іміджу підприємства в сучасних умовах. Економіка та суспільство. Випуск 28. 2021. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-22>
10. Боришкевич І. І. Особливості етики ділового спілкування у сучасному ринковому середовищі. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип. 17. Т 1. С. 67-75. <https://doi.org/10.15330/apred.1.17.67-75>
11. Волошенко М., Азаркіна О. Психологія професійного спілкування. Херсон : Олді-плюс, 2021. 280 с.

12. Гарбар Ж., Мазур К., Мостенська Т. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. 228 с.

13. Ларрі Кінг Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Секрети успішного спілкування : книга. Харків : Видавництво «Моноліт-Bizz», 2019. 208 с.

14. Болотова В. О., Ляшенко Н. О., Агаларова К. А. Іміджологія: текст лекцій для студентів . Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків, 2021. 150 с. Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55391>

15. Новікова Л. Подарунки бізнес-партнерам. Діловодство та документообіг. 2019. № 3. С. 72-75.

16. Паркер П. Мистецтво збиратися разом. Як організувати змістовну та результативну зустріч. Київ : Vivat, 2020. 288 с.

17. Плотніченко С. Основи ділового етикету та протоколу: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2021. 200 с. ISBN 978-617-7882-11-3.

18. Ісаєнко Т. К., Лисенко А. В. Риторика: навч. посібн. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 247с.

19. Чайка І.П. Формування іміджу підприємства: теорія і практика. Дипломна магістерська робота за матеріалами Приватного Полтавського обласного акціонерного товариства по туризму та екскурсіях «Полтаватурист». 2021. 109 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10576>

20. Чекаленко Л. Д. Діловий протокол та етикет: історія і сучасність: навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Держ. установа «Ін-т всесвіт. історії НАН України». Київ : LAT & K, 2019. 75 с.

Допоміжна

1. Green, A. (2021). Educational Leadership and Moral Literacy: A Critical Approach to Professional Ethics in Education. Palgrave Macmillan.

2. Higgins, C. (2022). Ethical Teacher Leadership in the 21st Century. Sage Publications.

3. Noushad Yashan¹, Dr. A. Jesintha Rani, Dr. Pawanjeet Kaur, Dr. A. Meenachi, Sruthi S. (2024). Effective Business Communication In The Digital Age: Strategies For Success May 2024 Educational Administration Theory and Practice journal 30(6):2197-2204. 30(6):2197-2204 DOI:10.53555/kuey.v30i6.5681

4. Іовхімчук Н. Мовленнєво-комунікативна культура як компонент ділового етикету. Педагогічний часопис Волині. 2017. № 1. С. 71-76. Бібліогр.: 5 назв.

5. Віват Г. І. Мистецтво спілкування: навчальне видання. Одеса : ВМВ, 2018. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://dl.tntu.edu.ua/index.php> ID: 5847

2. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК. Київ «Центр учбової літератури» 2011. 252с. (дата звертання: 02.05.2024).

3. Діловий протокол та організація ділових прийомів. URL: https://pidru4niki.com/12060218/menedzhment/diloviy_protokol_organizatsiya_dilovih_priyomiv (дата звертання: 26.06.2024).

4. Дученко М. М., Шевчук О. А. Особливості ділового етикету в окремих країнах. Бізнес-етика : конспект лекцій : навч. посіб. для студентів. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ, 2020. С. 33-37. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39693> (дата звернення: 04.01.2024).

5. Зленко А. М. Ділова комунікація та її особливості. Корпоративна культура та етикет : навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 127-142. Режим доступу: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/4283>. (дата звертання: 26.08.2024).

6. Зленко А. М. Індивідуальні та колективні форми обговорення ділових проблем. Корпоративна культура та етикет : навч. посіб. / уклад.— Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 156. Режим доступу: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/handle/8989898989/4283> (дата звернення: 04.07.2024).

7. Молоткіна В. К. Сучасна ділова комунікація: сутність та типологізація. Організація сучасної ділової комунікації : навч.- метод. посіб. ДЗВО «Переяслав-Хмельниц. ДПУ ім. Г. Сковороди», Каф. документознавства. Переяслав-Хмельницький, 2018. С. 7-22. Режим доступу: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/3202> (дата звернення: 04.01.2024).

8. Шумінська О. Б. Діловий етикет – невід’ємна складова організаційної культури. Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки. Харків, 2021. Т. 3, № 2. С. 90-98. Режим доступу: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/5204>

9. Етикет ділового спілкування. URL: <https://sites.google.com/site/kulturapovedinki/home/etiket-dilovogo-spilkuvanna> (дата звертання: 06.07.2024).

10. Михайлюк Н. В. Ділове спілкування як складова частина професійної діяльності майбутніх фахівців економічної галузі. Інноваційна педагогіка. 2019. Вип. 10(2). С. 146-148. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2019_10\(2\)34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2019_10(2)34). (дата звертання: 02.03.2024).

11. Алексеєнко А.П., Карпенко К.І. , Гончаренко Л.О. Дейнека В.В. Навчальний посібник з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». Харків: ХНМУ, 2015. 77 с. (дата звертання: 09.07.2024).

12. PublishУкраїна офіц. сайт. URL: <https://publish.com.ua/biznes/dilovij-etiket-osnovnifunktsiji-printsipi-pravila-i-normi-dilovogo-etiketu.html> (дата звертання: 26.07.2024).